

Valmanifest – Feministiskt initiativ Uppsala

*Antagen med reservationer vid valkongress 23 mars
2014 och antagen och gillad i sin helhet vid
medlemsmöte 6 april 2014*

Innehållsförteckning

För en feministisk politik i Uppsala kommun och landsting

A Feministisk Antirasism

- A.1 Minoritetspolitik
- A.2 Migration

B . En vård för alla fri från diskriminering

- B.1 Hälsa- och sjukvård
- B.2 Äldreomsorg
- B.3 Barnafödande och förlossningsvård
- B.4 Vårddyrken
- B.5 Psykisk hälsa

C. Kvinnofrid och våld i nära relationer

D. En feministisk arbets- och arbetssökandepolitik

- D.1 Ett diskrimineringsfritt arbetsliv

- D.2 En tillgänglig arbetsmarknad
- D.3 Rättigheter i arbetslivet
- D.4 Företagande

E. Kollektivtrafik för alla

F. En normkritisk, resursstark och likvärd skola

- F.1 Utbildning
- F.2 Kunskap för jämlikhet
- F.3 Kunskap För miljön
- F.4 Pedagogisk utveckling
- F.5 En förskola och skola för alla
- F.6 Pedagogisk valfrihet utan vinstintresse
- F.7 Förskola
- F.8 Grundskola, fritidshem och förskoleklass
- F.9 Gymnasium
- F.10 Vuxenutbildning

G. Miljö och hållbarhet

- G.1 Den lokala miljön
- G.2 Avfallshantering
- G.3 Den globala miljön
- G.4 Klimat
- G.5 Energi

H. Bostäder

- H.1 Rätten till bostad
- H.2 Allmännyttans roll
- H.3 Boendeformer
- H.4 Förturer

I. Den ekonomiska politikens roll ur ett feministiskt perspektiv

För en feministisk politik i Uppsala kommun och landsting

Feministiskt Initiativ vill understryka att principen om det kommunala självstyret måste innebära att kommunerna och landstingen har ansvar för att förverkliga och främja rätten till jämställdhet i enlighet med internationella och nationella åtaganden såsom konventioner mot all slags diskriminering av kvinnor samt andra diskriminerade och underrepresenterade grupper.[1]

En feministisk politik innebär en lokal och regional demokrati där bästa möjliga val görs angående den konkreta vardagen, exempelvis beträffande boende, säkerhet, lokaltrafik, arbetsliv och hälsa.

För att uppnå ett samhälle som bygger på jämställdhet måste kommunerna och regionerna beakta jämställdhetsperspektivet fullt ut i sin politik d v s inom samtliga politikområden, i sin organisation och i sitt praktiska handlande. Med en feministisk politik är jämställdhet en nyckel till ekonomisk och social framgång i Uppsala kommun och landsting liksom en politik utan åtskillnad i fråga om kön, könsidentitet, könsuttryck, etnicitet, hudfärg, religion och annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder samt med beaktande av att asylsökande och flyktingars rättigheter tillvaratas.

[1] 1979, FN:s Beijingdeklaration och åtgärdsplattform från 1995 och resolutionerna som antogs vid generalförsamlingens 23:e extra session år 2000 (Beijing +5), Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, rådets rekommendation från december 1996 om en representativ fördelning mellan kvinnor och män i beslutsprocessen samt IULA:s deklaration om kvinnor i världens länder.

A. Feministisk Antirasism

Feministiskt initiativ vill ha ett samhälle fritt från rasism. Vi vill motverka de rasistiska perspektiv och processer som upprätthåller en skev maktfördelning mellan människor utifrån föreställningar om olika raser och etniciteter. Feministiskt initiativ bedriver en gränslös antirasistisk och feministisk politik och vill avskaffa de strukturer som gör att nationella minoriteter, migranter och rasifierade personer marginaliseras och utsätts för diskriminering.

Rasism är föreställningen om att människor har inneboende olikheter baserade på ras eller etnicitet, och utifrån de olikheterna skapas en hierarkisk ordning där det som uppfattas som vitt, svenskt och västerländskt värderas högst. I Sverige handlar det om att människor som inte passar in i den vita normen och föreställningen om vad som är svenskt, systematiskt blir placerade i en underordnad position. Det drabbar nationella minoriteter, migranter och rasifierade personer, på olika sätt. Vi kan se att rasistiska strukturer påverkar människors materiella villkor, trygghet, delaktighet, inflytande och tillgång till makt på många olika områden.

Idag tar rasismen allt oftare avstamp ur påstådda kulturella skillnader snarare än den tidigare föreställningen om biologiska olikheter mellan folkgrupper. Den kulturrasism som då uppstår bygger på föreställningar om att "kultur" kan användas för att förklara skillnader i egenskaper, förmågor och färdigheter bland människor. Det är viktigt att uppmärksamma att faktorer som nationalitet, etnicitet, hudfärg, klass, sexualitet och funktionalitet spelar roll för vilka möjligheter människor har. Olika maktstrukturer förstärker och upprätthåller varandra. Till exempel kan rasifierade kvinnor uppleva könsförtryck genom rasistiska konstruktioner av kön. Könsstrukturer och rasistiska strukturer förstärker och upprätthåller på så vis varandra.

En vanlig föreställning om rasism i Sverige är att det är ett litet problem som antingen har med oskyldiga fördomar eller med högerextremister att göra. Det är ett farligt synsätt som förminskar rasismen i Sverige. Rasism måste ses som ett strukturellt problem: det går rakt igenom hela samhället och alla oss människor som lever i det. För att få bukt med rasismen krävs det omfattande politiska åtgärder och en antirasistisk analys av varje politikområde.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

1. Föra in feministiska, antirasistiska perspektiv i den kommunal- och landstingspolitiska debatten och arbetet så att de perspektiven genomsyrar varje del av politiken.
2. Rasism, främlingsfientlighet och diskriminering aktivt motarbetas.

A.1 Minoritetspolitik

Nationalistiska strävanden om att bygga homogena stater har ofta inneburit tvångsassimilering och förtryck av nationella minoriteter. Sverige har inte varit något undantag. Feministiskt initiativ uppfattar därför minoritetspolitik som en del av det antirasistiska arbete som partiet ska bedriva. Nationella minoriteters rättigheter måste följas.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

3. Den rasism, fientlighet och diskriminering som riktas mot de nationella minoriteterna aktivt motarbetas inom all kommunal och landstingsverksamhet.
4. Offentliga verksamheters antidiskrimineringsplaner aktivt ska inkludera nationella minoritetsperspektiv, och verka för rekrytering av människor ur nationella minoriteter på alla nivåer. Minoritetersperspektiv och kompetens ska finnas tillgänglig i alla myndigheter och ses som en nödvändig resurs och tillgång.
5. Kunskapen om kvinnors, mäns och transpersoners situation inom samtliga nationella minoritetsgrupper ska öka och att jämställdhetsarbetet tar till sig minoritetsgruppernas egna problemformuleringar och behov.
6. Kompetens om Sveriges minoritetsspråk och kunskaper om minoriteters villkor ska finnas vid alla myndigheter.
7. Goda möjligheter till utbildning i de nationella minoritetsspråken ges och resurser till lärare och läromedel ökar.

A.2 Migration

Feministiskt initiativ har en vision om en fri värld som inte begränsas av skarpa gränser och höga uteslutande murar. Gränser skapar ett "vi" och ett "dem" och utgör grunden för rasism. Istället vill vi bygga en värld efter principen att jorden tillhör oss alla. Så länge världen är uppdelad och präglad av orättvisor – krig, tortyr, miljökatastrofer, statligt förtryck, förföljelse, fattigdom, våld, hot, sexuella övergrepp och rättslöshet – ska det vara varje människas rätt att söka skydd och ett värdigare liv i ett annat land. Feministiskt initiativ vill ha ett öppet och jämlikt samhälle, där alla kan känna sig trygga och delaktiga, oavsett medborgarskap, och där ingen förföljs och utvisas. Valfärden ska vara till för alla som lever i Uppsala kommun och landsting.

Den migrationspolitik som förs idag är restriktiv och diskriminerande, och till följd av den lever många människor som papperslösa i Sverige, utan tillgång till de mest grundläggande mänskliga rättigheter. Deras situation orsakas av nationell politik men måste förbättras genom kommunens och landstingets insatser. Papperslösa som befinner sig i Uppsala kommun och landsting ska ha samma rättighet till skolgång, äldreomsorg och sjukvård som alla andra invånare.

Uppsala kommun och landsting har ett ansvar för de flyktingar som kommer hit, genom att både ta väl hand om dem på mottagningsenheten och att göra tiden där så kort som möjligt. De nyanlända måste snabbt få hjälp med boende, undervisning i svenska, information om svenska samhällsförhållanden och stöd för att ta sig ut i arbetslivet.

Det kan finnas stora skillnader mellan migranters förhållanden och utsatta situationer. Samtidigt är det nödvändigt att inte möta de nyanlända med fördomar och förutfattade meningar. Därför måste medvetenheten om antirasism, genus och hbtq vara hög bland alla de som arbetar med flyktingar. Den som möter flyktingar ska inte låta patriarkala och rasistiska uppfattningar prägla den individuella kartläggningen. För att ge bästa möjliga råd om utbildningsbehov och egen försörjning till den nyanlända måste en ta tidigare utbildningar, arbetserfarenheter och erfarenheter av obetalt arbete med i beräkningen. Om det krävs kompletterande utbildning och/eller erfarenhet för att personen ska kunna få ett passande arbete, ska det erbjudas.

Många som kommer till Sverige har lämnat en situation som gjort att hälsan, både den psykiska och den fysiska, tagit skada. Många som varit på flykt under en längre tid eller kommer från ett fattigt eller krigsdrabbat område har fått betala med sin hälsa. Därför måste det finnas ett starkt fokus på hälsofrågor. Alla flyktingars hälsotillstånd måste utredas så snart de kommer till Uppsala kommun och landsting, och dokumenteras. Dokumentationen kan sedan användas som ett underlag och intyg i kontakterna med myndigheter, för att det ska vara lätt att hitta en lämplig sysselsättning och undvika arbeten eller praktikplatser som kan förvärra eventuella skador. Hela familjens hälsotillstånd ska tas i beaktande.

Det är viktigt att de som utsatts för våld och övergrepp synliggörs och får hjälp att bearbeta det de varit med om. Därför måste det finnas personal på alla mottagningsenheter som har kunskap i att bemöta människor med svåra trauman och sedan hjälpa dem till rätt instanser för vidare stöd. Kunskaperna måste innefatta normkritiska och antirasistiska perspektiv.

Det måste vara enkelt att tillgodogöra sig den information som Uppsala kommun och landsting ger för att kunna leva på lika villkor. Standardiserade brev ska översättas och de som har svårigheter att ta till sig information i text oavsett språk ska bli informerade om vart de ska vända sig för att få hjälp. Alla förvaltningar ska också ha anställda auktoriserade tolkar på de största språken. Samtlig personal som arbetar med flyktingar måste gå en utbildning i antirasism, genus och hbtq-frågor.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

8. Flyktingmottagandet ökar.

9. Flykting- och försörjningsstödhandläggares individuella kartläggning av nyanlända flyktingar inte ska färgas av förutbestämda patriarkala eller rasistiska uppfattningar om män, kvinnor, transpersoner och barn. Tidigare utbildningar, arbetserfarenheter och andra erfarenheter av obetalt arbete eller annan sysselsättning från andra länder ska kartläggas för att ge bästa möjliga råd och stöd utifrån individens förutsättningar, önskemål och behov.

10. Kommun och landsting ska erbjuda bostäder och svenskundervisning för nyanlända flyktingar och asylsökande samt att de ska få information om

samhällsförhållanden, arbetsliv och grundläggande lagstiftning i Sverige för att kunna tillvarata sina rättigheter.

11. Kommun och landsting ska kunna säkerställa att resurser och insatser till etablering fördelas rättvist mellan kvinnor och män, till exempel genom att alla insatser följs upp, analyseras och utvärderas utifrån ett könsperspektiv.

12. Kommun och landsting efterlever de konventioner som ser till flyktingars och asylsökandes rättigheter, skyndar på utredningar så att alla får besked inom sex månader och stärker rättssäkerheten för flyktingar och asylsökande.

13. Asylsökande kvinnor och transpersoner ska synliggöras och få adekvat hjälp och stöd för att bearbeta eventuella erfarenheter av våld och övergrepp. Detta kräver att den inblandade personalen har god kunskap om att bemöta kvinnor och transpersoner med svåra trauman.

14. Obligatoriska kurser i såväl antirasistiskt perspektiv som genus- och hbtq-perspektiv ges till alla yrkeskategorier inom kommun och landsting som arbetar med flyktingar, från personal på flyktingförläggningar till poliser och jurister inom rättsväsendet.

15. Kommun och landsting öppnar för att gömda barn och barn till asylsökande ska ha rätt till förskola, skola och särskola samt sjukvård på samma villkor som barn med svenskt medborgarskap.

16. Familjeåterförening ska underlättas, utan krav på försörjning. Familjen bör i högre utsträckning kunna bestämma vilka som tillhör de närmast anhöriga.

17. Asylsökande som behöver kompletterande utbildning för att möjliggöra arbete ska erbjudas detta.

18. Flyktingmottagandet ska ge kvinnor och transpersoner lika möjligheter som män att komma igång tidigt med SFI och tillgodogöra sig utbildningen.

19. Säkerställa tillgången till skola (förskola, grundskola, gymnasium, särskola), äldreomsorg och sjukvård för papperslösa på samma villkor som alla andra bosatta i Uppsala kommun och landsting.
20. Det inte är möjligt att söka efter papperslösa och migranter i skola, vård och omsorg för att omhänderta någon.
21. Kommunen och landstingets ansvar för alla invånare även ska gälla papperslösa och EU-migranter, i synnerhet boende och försörjning.
22. Ingen ska behöva vistas längre än sex månader på en mottagningsenhet.
23. Flyktingar och asylsökande ska ha rätt till bostad och svenskundervisning samt få information om svenska samhällsförhållanden och arbetsliv.
24. Varje mottagningsenhet ska ha en plan för att stärka de boendes psykosociala och fysiska hälsa.
25. Resurser och insatser till flyktingar stärks och fördelas rättvist mellan kvinnor och män.
26. Obligatoriska kurser i antirasism, genusperspektiv och hbtq-frågor ges till alla som arbetar med flyktingar.
27. Flykting- och försörjningsstödhandläggares individuella kartläggning av nyanlända flyktingar inte färgas av förutbestämda patriarkala eller rasistiska uppfattningar.
28. Tidigare utbildningar, arbetserfarenheter och erfarenheter av obetalt arbete från andra länder ska kartläggas för att ge bästa möjliga råd och stöd utifrån individens förutsättningar önskemål och behov.
29. Asylsökande som behöver kompletterande utbildning för att möjliggöra arbete ska erbjudas detta.
30. Nyanländas hälsotillstånd ska utredas för att försäkra de bästa förutsättningarna för att finna passande arbeten och praktikplatser.

31. Asylsökande kvinnor och transpersoner ska synliggöras och få adekvat hjälp och stöd för att bearbeta eventuella erfarenheter av våld och övergrepp.

32. Säkerställa att alla yrkeskategorier som arbetar med flyktingar och papperslösa personer har god kunskap om sekretessbestämmelser.

33. Kommun och landsting ska öka tillgängligheten för brev och information som skickas ut till nyanlända.

34. Kommun och landstings alla förvaltningar har anställda auktoriserade tolkar på de största språken.

B. En vård och omsorg för alla fri från diskriminering.

God hälsa och rätt omsorg är ingen vara, det är en mänsklig rättighet. Detta innebär en jämlik rätt till god omsorg oavsett kön, könsidentitet, könsuttryck, sexualitet, klass, etnicitet, ålder, och funktionalitet. Valfärden ska innebära en jämlik tillgång till skattefinansierad vård och omsorg samt hälso- och sjukvård.

All sjukvård ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet. Metoderna bakom vården måste se till en jämlik rätt till kvalitetssäkrad och trygg omsorg genom att utgå ifrån ett intersektionellt perspektiv där kunskap om hur kön, könsidentitet, könsuttryck, sexualitet, klass, etnicitet, ålder, och funktionalitet kan påverka hälsa, symptom och behandling på olika sätt. Detta perspektiv ska stå i fokus varvid barn och unga behov särskilt ska beaktas. Feministiskt initiativ strävar efter att bygga ett samhälle som försäkrar alla människor en medveten och individanpassad vård och omsorg som bygger på en värdegrund om allas lika rätt till självrespekt, värdighet och självförverkligande under livets alla skeden.

B. 1 Hälso- och sjukvård

Feministiskt initiativ vill se transparent, kompetent och jämställd hälso- och sjukvård där anställdas och vårdragares behov och intressen tillvaratas.

Dessa intressen tillvaratas genom tillgänglighet, snabb och säker vård till hög kvalitet vilket bidrar till snabbare tillfrisknande och förkortade sjukskrivningar d v s ökad hälsa. Detta vinner samhället i sin helhet på långsiktigt varför en finansiering av förbättringar är en investering i välfärd.

I och med ökade upphandlingar och det ökande antalet verksamheter som har enskild huvudman ser vi att dessa verksamheter samt de bemanningsföretag som verkar i verksamheterna även de ska vara föremål för insyn och ökad transparens där anställningsvillkor och arbetsmiljöförhållanden synliggörs. Eventuella vinster i dessa verksamheter ska också återinvesteras i verksamheten. Feministiskt initiativ Uppsala ställer sig kritiska till möjligheten att uthämta enskilda vinster i välfärden.

För att föra in det intersektionella perspektivet - samt att behålla det på agendan ser vi att det åligger kommunen och landstinget att initiera fortlöpande kompetensutveckling för anställda inom hälso- och sjukvården för att trygga en god kompetens med hänsyn till hur olika sorters hälsorelaterad problematik hänger samman med kön, könsidentitet, könsuttryck, sexualitet, klass, etnicitet, ålder, samt funktionalitet.

Feministiskt initiativ Uppsala ser även att cellprovskontroller för kvinnors hälsa kan utgöra skillnaden mellan liv och död. Denna undersökning bör därför vara kostnadsfri.

Rättsligt och socialt utsatta grupper som flyktingar, asylsökande och papperslösa lever många under hälsovådliga förhållanden idag. Feministiskt initiativ Uppsala kräver att dessa ska ha en självklar rätt till liv och god hälsa på samma sätt som övriga medborgare och således tillgång till landstingets och kommunens kritiska verksamheter.

För att uppnå en trygg, kvalitetssäkrad och jämlik hälso- och sjukvård ska Feministiskt Initiativ Uppsala verka för att:

1. Öka tillgänglighet för samtliga i landstingsområdet genom närhet till hälso-och sjukvård samt nödvändiga transporter för vård inklusive sjuktransporter.
2. Öka insynen i samtliga verksamheter, i synnerhet i verksamheter där landstinget avgått som huvudman.

3. Initiera och vidmakthålla en god kompetensutveckling för de anställda inom hälso- och sjukvården.
4. Göra cellprovstagning kostnadsfri.
5. Alla som vistas i länet även asylsökande, papperslösa och gömda flyktingar, ska ha full tillgång till hälso- och sjukvård på samma villkor som alla andra bosatta i länet.
6. Eventuella vinster i verksamheter där kommun eller landsting avgått som huvudman måste regleras. Vinster ska bland annat återgå till verksamheten.

B.2 Äldreomsorg

Vi vill se en äldreomsorg som möter människan på en jämlik grund. Omsorgen är en rättighet – ingen produkt. Den äldre är en medmänniska med rättigheter – ingen kund.

Äldreomsorgens förhållanden måste utgöras av hänsyn till vårdtagares, anhörigas och anställdas rätt till tydligt ansvarsutkrävande och en kvalitetssäkrad miljö. De anställda ska vara trygga i sin roll och ha tillgång till - och rätt att skaffa sig de kunskaper som krävs. Utifrån detta åligger det kommunen att se till fortbildning inom anställningens ramar.

Äldreomsorgens anställningsförhållanden är idag oskäligen med hänsyn till både anställda och vårdtagare situation. Vi måste höja lönerna för de anställda, korta ner heltid till 6 timmarsarbetsdag, samt motverka dessa orimliga och omänskliga förhållanden för att skapa trygghet och stabilitet för vårdtagare och anställda.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska utifrån detta verka för att:

7. Tillgängliggöra kvalitativ omsorg utifrån den enskildes behov oavsett bostadsort.
8. Öka insynen och transparensen i verksamheterna.
9. Anslå resurser till kompetensutveckling för de anställda.

10. Det sker en statushöjning av yrken inom äldreomsorgen med fokus på löner och anställningsformer.

11. Anslå mer resurser till äldrevården; satsa på en utveckling av fler geriatriska kunskapscenter och fler specialiserade demensboenden för vårdtagare med demens i olika skeden och med olika problematik.

12. Äldre ska ha rätt att bo kvar hemma med det stöd de behöver, men lika viktigt är det att de som vill har möjlighet att bo i pensionärsbostad eller gruppboende.

13. Öka personaltätheten för att öka individanpassningen av omsorgen.

B. 3 Barnafödande och förlossningsvård.

Reproduktiva rättigheter under graviditeten är nödvändig för att säkra individers autonoma och oinskränkta rätt till att bestämma över sina kroppar. Under havandeskapets alla steg ska den gravida ha självklar rätt att bestämma över sin vård t ex rörande ultraljud under graviditeten, var födseln ska äga rum, förlossningens utformning och smärtlindring under förlossningen. För att detta ska kunna ske krävs en långsiktig kvalitativ förlossningsvård med en stor personaltäthet av barnmorskor med samma höga kompetens under hela året.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

14. En långsiktig kvalitativ förlossningsvård ska finnas med en stor personaltäthet av barnmorskor med samma höga kompetens under hela året.

15. Barnmorskor stannar genom att lönesättning och arbetsvillkor ses över.

16. Medicinska tekniker som används under graviditeten och förlossningen ska ske utifrån aktuella forskningsrön och inte utifrån rutin.

17. Ensamstående kvinnor, kvinnor i samkönade förhållanden, intersexuella och transexuella individer ska behandlas likadant som heterosexuella par vid assisterad befruktning.

18. All personal inom förlossningsvården får kunskap om könsstympning för att bättre kunna hjälpa de kvinnor och flickor som har blivit utsatta för detta.

B.4 Vårdyrken

God vård och omvårdnad kräver kompetent personal. Många vårdyrken har idag, trots god utbildning, låg status och låg lön. I ett välfärdssamhälle som ser till helheten har staten, landstingen och kommunerna ett särskilt ansvar att vara föredömen som arbetsgivare och skapa arbetsplatser som inte reproducerar och skapar underordning. Ett problem är den höga omsättningen av barnmorskor och sjuksköterskor som utarmar dessa yrken och den kvalitetsmässiga långsiktiga vård som ett välfärdssamhälle ska kunna erbjuda. Vårdyrkena måste därför uppvärderas och lönerna höjas. Kommunen och landstinget måste även ta sitt ansvar för hälso- sjukvårdpersonal, anställda inom vården och omsorgen samt de vårdtagare som befinner utanför offentligt huvudmannskap. Genom offentlig regelstyrning ska verksamheterna få ökad transparens och därmed ökas möjligheterna till ansvarsutkrävande för samtliga parter. Statusen för kvinnligt kodade vårdyrken måste också höjas. Sjuksköterskor och undersköterskor ska bland annat ha möjlighet till vidareutbildning och specialisering inom ramen för anställningen på samma sätt som läkare har idag. Feministisk Initiativ Uppsala ska således verka för att:

19. Öka lönen för kvinnligt kodade sjukvårdsyrken.

20. Sjuksköterskor och undersköterskor ska ha rätt till specialisering och vidareutbildning inom ramen för sin anställning.

21. Anställda i vård och sjukvård via bemanningsföretag måste få ökade möjligheter att påverka sina arbetsförhållanden.

22. Avskaffa delade turer och orimliga schemaläggningar och satsa på trygga anställningar och arbetstider som ser till både den anställdes och vårdtagarens behov av stabilitet.

B.5 Psykisk hälsa

God psykisk hälsa är en förutsättning för att samtliga människor ska kunna ta del av samhället och förverkliga sig själva och sina potentialer på ett jämlikt och förutsättningslöst sätt.

Den ökade sjukskrivningsfrekvensen vi sett de senaste åren består i huvudsak av psykisk ohälsa. Kvinnor är oftare sjukskrivna och får mer mediciner utskrivna än män och vi ser även att utlandsfödda, hbtq personer och människor med funktionsnedsättning har en högre sårbarhet för psykisk ohälsa. Feministiskt Initiativ vill se att den psykologiska och psykiatriska vården är medvetna om detta och ökar sin kunskap om hur olika sorters ohälsa hänger samman med olika sorters strukturer; kön, könsidentitet, könsuttryck, sexualitet, klass, etnicitet, ålder, och funktionalitet.

För att säkerställa en god psykisk hälsa i länet och kommunen ska Feministiskt Initiativ Uppsala verka för att:

23. Möjligheten för kvinnor att få bättre hjälp inom missbruksvården ökar. Till detta behövs avgiftningskliniker, vårdavdelningar inom psykiatri, behandlingar och boende som är avsedda endast för kvinnor.
24. Öka resurser för kvinnoteam inom socialtjänst, sjukvård och psykiatri.
25. Öka anslag till arbete mot könsrelaterat och maktstrukturellt våld. Både inom psykiatrisk vård och i hälso- och sjukvården i stort.
26. Öka kompetens och kunskap om den psykiska ohälsans intersektionella förhållanden.
27. All självmordsprevention måste innehålla ett hbtq-perspektiv.
28. Det psykosociala stödet till hbtq-personer måste säkras och det ska vara en självklar del i vården för transpersoner.
29. Skolan, vården och omsorgen ser ett ökande av personal som tillvaratar den psykiska hälsans förutsättningar; kuratorer, psykologer och skolsköterskor, på skolor, förskolor och samtliga omsorgsverksamheter.

C. Kvinnofrid och våld i nära relationer

Feministiskt Initiativ Uppsala vill se en ny och aktuell handlingsplan för hållbar kvinnofrid som med ett intersektionellt perspektiv utgår ifrån den våldsutsattas situation. Arbetet mot hållbar kvinnofrid måste ske utifrån ett intersektionellt perspektiv för kvinnor i särskilt utsatta situationer och en förståelse för integrerad problematik. Det krävs tydliga riktlinjer och program för att nå och stödja våldsutsatta funktionshindrade kvinnor, kvinnor som utsätts för våld i samkönade relationer, äldre våldsutsatta kvinnor och papperslösa kvinnor. Det krävs också att samtliga aspekter av problemspektras tas i beaktning; ekonomi, fysisk- och psykisk hälsa samt sociala relationer. Samtliga verksamheter som berörs måste ha tydliga och klara direktiv för informationsspridning, upprättandet av kontakt med våldsutsatta, genomförande av den stödjande aktiviteten, samt uppföljning och återkoppling av ärendet.

Papperslösa flyktingar lever oftast utan möjlighet till skydd och rättssäkerhet om de utsätts för brott. Anmälan till polis kan utgöra risk för utvisning. Riktade insatser för att hantera denna särskilt utsatta grupp krävs för en hållbar kvinnofrid i kommunen. För detta åligger det kommunen att anslå resurser fortlöpande till jourer/verksamheter som arbetar särskilt för att nå dessa grupper samt att utarbeta en handlingsplan för hur olika verksamheter kan verka för att nå dessa kvinnor. Feministiskt Initiativ Uppsala ser att långt ifrån alla som utsätts för våld i nära relationer söker sig till socialtjänsten. Därför är det av prioriterat intresse att de kvinnojourer som möter det största mörkertalet har möjlighet att utföra sin verksamhet under stabila former.

Samtliga verksamheter som berörs av kvinnors och transpersoners våldsutsatthet ska besitta god och aktuell information om metod och strategi för att trygga stödet för våldsutsatta kvinnor och transpersoner. Denna kompetens måste vara vetenskapligt beprövad och intersektionell med hänsyn till den flerdimensionerade problematiken i den våldsutsattes situation. Kompetensutvecklingen måste syfta till en förståelse om hur klass, etnicitet, sexualitet, könsidentitet, könsuttryck och funktionalitet påverkar den våldsutsattes situation.

Samtliga verksamheter som berörs ska också samverka; dokumentation, uppföljning och utveckling ska ske i ett fortlöpande samarbete. Den utsattes ekonomiska, hälsorelaterade och sociala förhållanden ska följas upp enhetligt för att maximera den utsattes möjligheter att uppnå ett stabilt och tryggt normaltillstånd och förhindra att denne återkommande fastnar i den utsatta situationen. I anslutning till detta ser vi också att antalet boenden för våldsutsatta kvinnor måste öka och våldsutsatta kvinnor som befinner sig i särskilt utsatta grupper måste tas i beaktning. Detta gäller bland annat kvinnor med missbruksproblematik eller funktionsnedsättningar.

Feministiskt Initiativ Uppsala kräver också att kommunen och landstinget måste arbeta tillsammans för att säkra den hållbara kvinnofridens ekonomiska kontinuitet och trygghet. Kommunen och landstinget bör särredovisa kostnader för kvinnofridsarbete för att säkerställa det delade budgetansvaret för kvinnofridsarbetet samt för att möjliggöra och förenkla uppföljningar av kommunens respektive landstingets insatser.

Feministiskt Initiativ Uppsala vill också se en ny och reviderad handlingsplan som tar ett helhetsgrepp om - och uttrycker en nolltolerans mot maktstrukturellt fysiskt och psykiskt våld.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att uppnå målet om hållbar kvinnofrid i kommunen genom att:

1. Utveckla en samverkan mellan verksamheter: en samverkan mellan socialtjänst, hälso- och sjukvården och kvinnojourerna.
2. Utveckla och utöka antalet skyddade boenden.
3. Visa prioriterad hänsyn till papperslösa kvinnor: Det krävs särskilt riktade insatser för att stödja våldsutsatta papperslösa kvinnor.
4. Kvinnojourerna garanteras ekonomiskt stöd till sin ordinarie verksamhet vilket ska inbegripa hyror samt lön för minst 2 till 3 heltidsanställda (mer ska kunna anslås i den mån att trycket på verksamheten ökar).
5. Stabilisera kvinnojourernas strategiska utvecklingsmöjligheter. När anslag fastslås för kvinnojourerna ska detta vara för en längre period än 1 år, som minst 4 år.

6. Initiera och finansiera riktade insatser för att stödja de jourer som arbetar parallellt med Uppsala Kvinnojour med hänsyn till särskilda målgrupper.
7. Öka kompetensen i berörda verksamheter.
8. Se delade och synliga kostnader för kommun och landsting.

D. En feministisk arbets- och arbetssökandepolitik

En viktig del av vår politik är att göra arbetsmarknaden tillgänglig för ALLA, inte bara svenskfödda, medelåldersmänniskor, män, människor med gymnasie- och högskoleutbildning, människor med arbetslivserfarenhet och människor med full funktionalitet.

D.1 Ett diskrimineringsfritt arbetsliv

Arbetsplatser ska ge anställda en trygg arbetsmiljö där de inte blir diskriminerade eller trakasserade. Arbetsbelastningar ska vara sunda och regler för en sund arbetsmiljö ska följas. Arbetsplatser ska själva aktivt arbeta mot diskriminering och sexuella trakasserier bl.a. genom att utbilda anställda om vilka värderingar arbetsplatsen står för. Alla arbetsplatser ska ha en tydlig arbetspolicy vilket inkluderar antirasism och antisexism samt nolltolerans mot diskriminering på grund av nedsatt funktion, ålder eller sexualitet.

Arbetsplatser ska också granskas för att se till så att de följer de regler som är satta för att skapa trygga och icke diskriminerande arbetsplatser samt för att se att de utbildar personalen i antidiskriminerings policys. För att möjliggöra uppföljning och implementering av antidiskrimineringsarbete på arbetsplatser ska Feministiskt Initiativ verka för att öka antalet av resurser och sanktionsmöjligheter till dem som jobbar med detta: Jämställdhets- och mångfaldsansvariga på länsstyrelser som bistår Diskrimineringsombudsmannen i arbetet.

Uppsala Kommun och Landsting är stora arbetsgivare som behöver arbeta för att bättre motverka diskriminering på sina arbetsplatser samt för att vidta aktiva åtgärder för att främja jämställdhet inom olika yrkesgrupper.

Dagens arbetsmiljölagstiftning skyddar inte individer fullt ut och måste därför stärkas. Mycket av den kränkning som individer får utstå på arbetsplatser faller under kränkande särbehandling. Feministiskt Initiativ Uppsala menar dock att det krävs en utredning av de olika typerna av kränkande särbehandling för att få fram adekvata metoder för rehabilitering, information, och förebyggande arbete.

Feministisk Initiativ Uppsala ska verka för att:

1. Kommunens och landstingets skyldigheter att vidta åtgärder för att främja jämställdhet och annan likabehandling ska utökas bland verksamheterna och att kommunens och landstingets underlåtenhet att göra detta ska kunna vara föremål för straffåtgärder av respektive fullmäktige.
2. Kommunfullmäktige samt Landstingsfullmäktige ska kontinuerligt utvärdera anti diskriminerings- och jämställdhetsarbete på arbetsplatserna samt kontinuerligt vidta åtgärder för att snabbare nå jämställdhet och trygga arbetsplatser fria från diskriminering.
3. Kommunen och landstinget ska vara skyldig att informera sina anställda om lagarna mot diskriminering.
4. En ökad satsning på åtgärder som förbättrar arbetsmiljön inom kommunens vård- och omsorgssektorer liksom landstingets hälso- och sjukvårds verksamheter genomförs.
5. Förbättra arbetsmiljön och de anställdas inflytande över den. Detta genom att all personal inom kommunen och landstinget utbildas i tekniker som främjar demokratiska arbetsplatser.
6. Dokumentation av hur demokratin fungerar på arbetsplatsen ska redovisas i verksamhetsberättelsen.
7. Kommunens och landstingets anställda fortbildas i hur en utgår från ett könsmakts-, funktionalitets- ålders- och htbq-perspektiv såväl som ett antiracistiskt perspektiv i arbetet.

8. Upprätta ett lokalt kunskaps- och resurscentrum för personer som utsatts för kränkande särbehandling av vuxna på sin arbetsplats.

D.2. En tillgänglig arbetsmarknad

Trots hittills svarande åtgärder för att öka möjligheten till arbete, förbättra matchningen av sökande och tjänster samt motverka diskriminering så ser situationen på dagens arbetsmarknad dystert ut för många. Det är främst reformer på nationell nivå som behövs göras för att skapa en bättre arbets- och arbetssökarpolitik. Arbetsförmedlingen på uppdrag av regeringen styr mycket av de åtgärder som ska få arbetssökande i arbete och arbetsförmedlingen styrs således nationellt men verkar lokalt.

I Uppsala kan arbetssökande ta hjälp av nitton olika aktörer för att komma i arbete. Detta är en del av den valfrihetspolitik som idag förs inte bara på arbetsmarknaden utan i samhället i stort. Detta valfrihetssystem samt dess tillhörande upphandlingssystem medför problem. Stora summor läggs nu på administration och på att företag ska "coacha" till jobb. Vi tror istället på att aktivt arbeta för en utveckling och en tillväxt av faktiska arbetstillfällen, på att lägga pengar på att skapa företag som arbetssökande kan driva och arbeta på.

För nyanlända finns en speciell åtgärd som kallas etablering där nyanlända ska få stöd av en etableringslots för att komma i arbete. Knappt fem procent av Uppsala läns deltagare i regeringens nya etableringsreform för nyanlända invandrare har kommit i arbete sedan starten i december 2012. Detta visar på dåligt riktade resurser.

Vi anser inte att jobb skapas genom det arbetslöshetssystem som finns idag, Vi anser inte att jobb skapas genom de åtgärder som arbetsförmedlingen på uppdrag av regeringen utför i dagsläget. Vi anser att resurser ska läggas direkt på den faktiska arbetssökande. Offentliga medel ska exempelvis inte gå till privata företag som bedriver egen "coachning" som lösning på en ohållbar arbetslöshetssituation. Offentliga medel ska heller inte i den uträkning som den gör idag gå till arbetsförmedlingens egna coacher och administratörer som genom myndighetsutövning, administration, coachning och krav på rapportering ska få människor i arbete.

Resurserna ska gå direkt till så kallade utvecklingsföretag där arbetssökande (nu istället arbetare) utvecklar nya affärsidéer och organisationer. Utvecklingsföretagens fokus kommer vara att utveckla verksamheter baserat på kommunens behov, behov av lokal utveckling samt nytänkande och kommer inte drivas i vinstsyfte.

Ekonomier blir alltmer integrerade. Vi påverkas allt mer och snabbare av ekonomiska utvecklingar runtomkring oss. Denna integrerande utveckling innebär att fler av oss kommer att uppleva perioder utan lönearbete. Feministiskt Initiativ vill motverka arbetslöshet samt skapa bättre arbetsförhållanden genom att verka för en generell arbetstidsförkortning. Vi tror på en sextimmars arbetsdag för alla med bibehållen lön. Istället för att vissa ska jobba så mycket och så hårt så att de riskerar sin hälsa och andra inte jobba alls så tror vi på att skapa kortare arbetsdagar för dem som jobbar heltid genom att låta de som står utanför arbetsmarknaden komma i arbete.

Feministiskt initiativ Uppsala vill också verka för att arbetslösa ska kunna ta del av en arbetslöshetsrabatt precis som exempelvis studenter har möjlighet att ta del av en studentrabatt. Priser på vissa varor och tjänster ska alltså sänkas för gruppen arbetslösa, t.ex. ska de få rabatt på kollektivtrafiken, resor med SJ samt träningskort och kurser på t.ex. studiefrämjandet.

För att fler människor ska få tillgång till arbete måste diskriminering upphöra och synen på normbrytande grupper måste förbättras vilket bl.a. Feministiskt Initiativ kommer jobba med genom att verka för reformer av utbildningssystemet.

Dagens rekryteringsprocesser bidrar också till att förhindra för många att få jobb. Där könsfördelningen är ojämn ska arbetsgivare positivt särbehandla det underrepresenterade könet. Denna positiva särbehandling ska även gälla andra grupper som ofta är underrepresenterade eller inte alls representerade på arbetsplatser. För att få fler i arbete måste således rekryteringsprocessen ändras. Rekryteringsprocesser ska vara icke diskriminerande och kompetensbaserade med hänsyn till föreliggande informella diskriminerande strukturer. Denna typ av rekrytering öppnar upp möjligheten för fler att få jobb. När fokus ligger på kompetens behöver sökande inte nödvändigtvis t.ex. ha studerat på gymnasieskola, högskola eller universitet utan får ändå möjlighet till anställning förutsatt att de

uppfyller de krav som utförandet av arbetsuppgifterna ställer. Metoder för rekryteringsprocesser som motverkar diskriminering och fokuserar på kompetens finns och en del organisationer, myndigheter och företag har börjar använda dessa. Vi anser att denna typ av rekrytering ska vara standard och utföras av alla som har hand om rekrytering.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

9. Kommunen och landstinget i samarbete med arbetsförmedlingen och andra aktörer i kommunen och länet ska skapa utvecklingsföretag där arbetssökande ska anställas.

10. Kommunfullmäktige och landstingsfullmäktige följer upp och kartlägger resursfördelning av arbetsmarknadsåtgärder i Uppsala för att se hur resurser fördelas mellan boende i Uppsala kommun och län.

11. En övergång mot generell arbetstidsförkortning till 6 timmar per dag för anställda inom Uppsala kommun och landsting genomförs.

12. Kommunen och länet positivt särbehandlar det underrepresenterade könet vid nyrekryteringar. Det samma gäller andra grupper som är underrepresenterade, det kan t.ex. baseras på ålder eller funktionalitet.

13. Kommunen och länet rekryterar från ett anti-diskriminerade och kompetensbaserat perspektiv. Feministiskt Initiativ Uppsala ska också verka för att kommunen och landstinget som arbetsgivare utbildas i detta perspektiv.

14. Kommunfullmäktige liksom landstingsfullmäktige ska följa upp kommunens och länets rekryteringsprocesser och vidta åtgärder vid bristfälliga resultat.

D.3 Rättigheter i arbetslivet

Bemanningsföretag ska enbart förmedla jobb och inte möjliggöra den anställdes indirekta anställning vid ett företag under långa perioder utan lönehöjning eller möjlighet till stabila tillsvidareanställningar.

Feministiskt Initiativ ska motverka den ofrivilliga deltidslösheten. Detta ska ske genom att göra tillsvidareanställningar baserade på heltid som

norm samt reducera en arbetsdag till 6 timmar. Människor som inte vill arbeta heltid eller önskar sig tidsbegränsade anställningsavtal ska självklart ha den möjligheten. Det är den ofrivilliga deltidsarbetslösheten och tecknandet av ofrivilliga korta anställningsavtal som ska motverkas.

Feministiskt Initiativ Uppsala vill arbeta för en förbättrad arbetsmiljö, i synnerhet för de mest utsatta arbetsplatserna, vilka idag är huvudsakligen kvinnodominerade arbetsplatser. Dessa har en arbetsmiljö som i högre utsträckning leder till förslitningsskador och långtidssjukskrivningar. Feministiskt Initiativ Uppsala vill sätta in åtgärder för att motverka att arbetsmiljöer skapar ohälsa med tillhörande hög personalomsättning, låg personaltäthet och ett allmänt hälsovådligt arbetsklimat.

Vi vill verka för att det inrättas en handlingsplan för att säkerställa att arbetsmiljölagen tillämpas. Vi vill också arbeta för att öka anställdas inflytande på arbetsplatser. Studier visar att bättre resultat nås när anställda har möjlighet att påverka och utforma sitt arbete, ett exempel på detta är läraryrket där studier visar att lärarnas möjlighet att påverka sitt arbete höjer elevernas resultat samt skapar en tryggare arbetsplats för lärarna. Strukturer i samhället som underprioriterar kvinnors välmående syns på olika sätt till exempel genom den stress, arbetsbelastning och låga lön som existerar i kvinnodominerade yrken. Exempel på dessa yrken är lärare, sjuksköterskor, undersjuksköterskor, vårdbiträden och socialsekreterare. Feministiskt Initiativ Uppsala vill arbeta för att skapa bättre villkor och högre löner för kvinnodominerade yrken. Vi vill få fram högre ingångslöner för dessa yrkesgrupper, detta ska också ge alla yrkesverksamma en lönehöjning.

Det är inte bara så att kvinnodominerade yrken får längre lön jämfört med mansdominerade utan det är också så att kvinnors löner även utanför kvinnodominerade yrken är längre än mäns. Kvinnor tjänar alltså generellt mindre än män även när de utför samma arbete som män. Detta visar att det inte enbart är vissa yrken som värderas lågt utan också att kvinnor och deras arbete generellt värderas lägre än män och deras arbete. Vi vill verka för att principen "lika lön för likvärdigt arbete" ska gälla.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

15. Alla offentliga upphandlingar som kommunen och landstinget gör ska innehålla en antidiskrimineringsklausul. Jämställdhetsplaner,

mångfaldsplaner, likabehandlingsplaner eller motsvarande ska bifogas vid varje anbud.

16. Offentliga upphandlingar som kommunen och landstinget genomför ska innehålla en beskrivning av hur företaget rekryterar från ett anti diskriminerande och kompetensbaserat perspektiv.

17. Kommunen och landstinget ska ha heltidsanställning som regel för de personer som anställs genom upphandlingar.

18. Alla arbetstagare i Uppsala kommuns och landstings verksamheter är direktanställda.

19. Tillsvidareanställningar baserade på heltid ska vara regel i Uppsala kommun och lansting.

20. Kommunen och landstinget karlägger skillnader i sjukskrivning mellan män och kvinnor samt sätter in åtgärder för att förbättra kvinnors hälsa.

21. Kommunen och landstinget ska arbeta för bättre arbetsmiljö inom offentlig verksamheter.

22. Det ska finnas krav i upphandlingar på arbetsmiljö, hur standarden på arbetsplatser ser ut och hur den upprätthålls.

23. Kommunen och landstinget ska minska löneskillnaden mellan olika sektorer genom att se över möjligheten för en kommunal och landstingsfinansierad jämställdhetsfond.

D.4 Företagande

Även företagsvärden är ett område där kvinnor inte ges samma möjligheter som män för att starta eller driva företag. Feministiskt initiativ ska verka för att stimulera småföretagandet och skapa bättre förutsättningar för dem så som exempelvis möjliggöra samma slags anställningsvillkor vid vård av sjukt barn som en vanlig anställning innebär.

Feministiskt Initiativ ska också verka för att undanröja de hinder som gör det svårare för kvinnor att starta och driva företag. Vi vill också förenkla skattesystemet för små företag och se över arbetsgivaravgifter för fåpersonsföretag. Feministiskt Initiativ ska verka för att förenkla regelverket

för att starta eget, det ska också vara möjligt för arbetssökande och sökande av försörjningsstöd att starta företag.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

24. Kartlägga hur kommunen och landstinget fördelar ekonomiska bidrag till företag genom olika företagsfrämjande aktörer.

25. Främja kvinnligt företagande.

26. De företagsfrämjande aktörer som får ekonomiskt bidrag av kommunen ska ha en antidiskrimineringspolicy samt en redovisning på hur denna upprätthålls.

27. Kommunfullmäktige och landstingsfullmäktige granskar hur företagsfrämjande aktörer arbetar mot diskriminering och vidtar åtgärder om antidiskriminering inte är del av verksamheten.

E. Kollektivtrafik för alla

Feministiskt initiativ står för allas rätt att kunna röra sig fritt i sin vardag, genom säker, tillgänglig och avgiftsfri kollektivtrafik, och satsningar på gång och cykling.

Alla ska ha möjligheten att leva sina liv, oavsett om en bor på landsbygden eller inte. Oavsett ort, stadsdel eller bostadsområde. Det ska gälla oavsett vilka förutsättningar en har och oavsett tillgång till bil. Så är det inte idag; det finns många hinder av både ekonomiska och fysiska slag som står i vägen för tillgänglighet, jämställdhet och jämlikhet. Hinder som motverkar utvecklingen av den feministiska kommunen och det feministiska länet som Feministiskt initiativ strävar efter. För att vi ska nå dit är det viktigt att ställa frågan för vem trafiken är utformad. Vem har det lätt att ta sig fram? Vilka grupper prioriteras?

Feministiskt initiativ vet att en tät, levande och kollektivtrafikbaserad stad är bättre än en utspridd och bilberoende stad. Detta för både miljö och människor. Bilberoendet på landsbygden kan minska genom en utbyggd kollektivtrafik och system med mindre antal fordon som samåkande i taxi så att samhällsfunktioner och service kan fortsätta vara tillgängliga. Vi har en

vision om att alla ska kunna nå samhällsservice, mataffärer, förskola och skola, bibliotek, grönområden och vårdcentral på mindre än 15 minuter, utan att behöva ta bilen. Det är möjligt att utveckla nya former för kollektivtrafik som kan komma medborgarna på landsbygden till tillgodo. Det innebär att Uppsala måste ha flera lokala kärnor med service och goda kommunikationer. I Uppland kan nya resecenter byggas som knutpunkter för att förbättra kommunikationerna med flera orter i olika riktningar. Feministiskt Initiativ beaktar även att många som bor på landsbygden pendlar till sitt arbete eller sin utbildning.

En kommun byggd för bilismen är en ojämlig kommun då bilanvändande skiljer sig utifrån faktorer som kön, ålder och inkomst. På övergripande nivå ser kvinnors och mäns vardagsliv olika ut: kvinnor, som fortfarande står för merparten av det obetalda arbetet och omsorgen för barn och gamla, lämnar och hämtar barn, uträttar ärenden och handlar mat i större utsträckning, medan män oftare rör sig mellan två punkter: jobbet och hemmet. Mönstret innebär att män generellt åker längre sträckor till ett mer välbetalt jobb, medan kvinnor gör flera korta resor, oftare med lokaltrafiken. I kollektivtrafiken åker också barn, ungdomar, äldre och låginkomsttagare. Feministiskt initiativ vill komma ifrån den bilcentrerade synen på kommunikationer och istället sätta gång-, cykel- och kollektivtrafiken som utgångspunkt för planering och utbyggnad. Större utrymme ska ges till cykelbanor, gågator och filer för buss. Där bilar och annan trafik konkurrerar om utrymmet, är det bilarna som ska ge plats. Det gäller också snöröjningen och halkbekämpning, där trottoarer, gångvägar, cykelbanor och cykelleder ska prioriteras framför vägar för motorburen trafik.

Utvecklingen inför valet 2014 har gått åt fel håll. Politikerna har valt att sänka priset på regiontrafiken genom att höja priset i lokaltrafiken. Det innebär att det blir billigare med arbetspendling över långa distanser, medan korta resor utifrån och kring hemmet blir dyrare. Eftersom män oftare reser längre och kvinnor i större utsträckning arbetar nära hemmet och gör flera kortare resor bidrar beslutet direkt till att öka den ekonomiska ojämställdheten. Dessutom drabbar beslutet alla låginkomsttagare hårt genom att begränsa deras rörlighet. Det gäller inte bara studenter och pensionärer, som övriga politiska partier är angelägna att ge rabatter, utan också arbetslösa och sjuka.

Feministiskt initiativ står för rätten att kunna röra sig i sin hemmiljö och ha tillgång till den service som behövs i vardagen. Därför vill vi driva frågan om avgiftsfri lokaltrafik och på sikt också en avgiftsfri regiontrafik.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

1. Trafikplaneringen ska utgå från gång-, cykel- och kollektivtrafik.
2. Införa bilfria zoner i Uppsala.
3. Utbyggnad av bilvägar stoppas inom tätorten.
4. Avskaffa parkeringstalet för bilar.
5. Stadsdelarna ska länkas samman bättre, både genom tät kollektivtrafik och bilfria gång- och cykelvägar.
6. En förändrad prioritering för gatuunderhåll och framkomlighet under vinterhalvåret införs.
7. Införandet av en helt skattefinansierad och avgiftsfri kollektivtrafik.

F. En normkritisk, resursstark och likvärd skola

Vi vill utveckla en resursstark skola som har verktyg att ge alla elever förutsättningar och utrymme att utvecklas i en trygg miljö där de når höga resultat, oavsett kön, klass, etnicitet, sexualitet, könsidentitet, könsuttryck, religiös tillhörighet, funktionalitet och klass.

För att kunna utveckla en hållbar och stabil skola där alla elever har samma möjlighet att utveckla sina fulla potentialer behövs omfattande åtgärder. I Uppsala ser vi idag en allt mer segregerad skola där elevers resultat i hög grad beror av klass, etnicitet, funktionalitet och kön.

Vi vill stärka skolorna i deras utvecklingsarbete genom att avsätta adekvata medel för att säkra en trygg skolmiljö och likvärd utbildningskvalitet för alla barn. En viktig del av arbetet för en inkluderande förskola och skola är att säkerställa att alla får samma möjligheter, oavsett förutsättningar. För att uppnå jämlikhet i förskola, skola och barnomsorg krävs riktade insatser för de grupper som behöver dem. Det behövs också ett normkritiskt förhållningssätt hos skolans personal. Skolorna behöver utgå från en normkritisk pedagogik som genomsyrar all undervisning och hela skolans verksamhet. Skolan behöver ha en ifrågasättande attityd till sin roll som förmedlare av kulturarv och traditioner, för att undvika att återskapa maktrelationer och hierarkier. Detta kräver en resursstark skola med fördjupad kunskap och kompetent personal.

I säkrandet av en resursstark skola ser vi att allt eventuellt överskott av skolverksamheten ska återinvesteras i skolorna för förbättringar i form av till exempel högre lärartäthet och fortbildning

F.1 Utbildning

Ett välfärdssamhälle bygger på respekt för varje individs behov och möjlighet att kunna utvecklas självständigt i livets alla skeden. En förutsättning är att det finns en gemensam och jämlik skola, med utrymme för pedagogisk utveckling och nytänkande, som skapar villkor vilka garanterar alla människors lika värde och möjlighet att använda hela sin potential, oavsett kön, klass, etnicitet, sexualitet, könsidentitet, könsuttryck, religiös tillhörighet, funktionalitet och klass.

Förskola, skola och fritidshem ska ge alla barn och ungdomar möjlighet att utvecklas som fritt tänkande individer och att lära i egen takt. Ingen elev ska nekas plats på grund av särskilda stödbehov. Det innebär att skolan måste ge extra stöd åt de elever som behöver en lugnare undervisningstakt, liksom åt de elever som behöver en snabbare undervisningstakt och fördjupning.

Alla typer av begåvning och förmågor ska anses likvärdiga och skolarbetet ska genomsyras av tanken på människan som helhet. För att förbättra elevernas psykiska och fysiska hälsa behöver de estetiska och fysiskt aktiva läroprocesserna ges större utrymme. Att använda alla sinnen främjar inläringen.

Förskolans, skolans och fritidshemmens verksamhet ska bidra till ett hållbart samhälle ur alla aspekter. Hållbarhetstänkandet ska prägla skolans vardag och genomsyra undervisningen.

F.2 Kunskap för jämlikhet

Läroplanen uttrycker tydligt att både förskolan och skolan ska arbeta aktivt med jämställdhet och för alla människors lika värde oavsett etnicitet. I dagens skola behandlas flickor och pojkar i många sammanhang olika utifrån stereotypa föreställningar om kvinnlighet och manlighet. Tjejer förväntas vara tysta men duktiga medan killar får vara stökiga och ta större plats. Att bryta mot de normerna eller vägra inordna sig i kategorierna "kille" eller "tjej" leder ofta till kränkningar från såväl andra barn som från vuxen personal.

Andra kränks på grund av etnisk och religiös tillhörighet eller särbehandlas på grund av sexualitet, könsöverskridande uttryck eller funktionsnedsättning av såväl personal som elever. Skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och annan kränkande behandling och kunna hantera att elever har olika social bakgrund, olika erfarenheter och olika värderingar. Skolan måste garanteras resurser och kompetens för att kunna bedriva ett effektivt och kvalitativt likabehandlingsarbete. En av skolans viktigaste uppgifter är demokratisk fostran, som förutsätter ett långsiktigt och kontinuerligt arbete med normkritik och antirasism och ökad kunskap om genus, hbtq, funktionalitetsfrågor och sex och samlevnad. En förutsättning för att lyckas i det arbetet är utbildning för skolpersonal och elever. Skolorna ska i förebyggande syfte arbeta med värderings- och attitydfrågor hos barn och ungdomar och utgå från en normkritisk pedagogik som ska genomsyra all undervisning. Skolan behöver ha en ifrågasättande attityd till sin roll som förmedlare av kulturarv och traditioner, för att undvika att återskapa maktrelationer och hierarkier. Det innebär bland annat att det ska finnas litteratur som tar upp sådana frågor.

För att säkerställa att förskola, skola och fritidshem arbetar målmedvetet med jämställdhet och antirasism ska kommunen särredovisa utvecklingsarbete och måluppfyllelse i de frågorna.

En viktig del av undervisningen i skolan är sexualundervisningen som idag ofta blir eftersatt. Det är viktigt med ett normkritiskt och öppet förhållningssätt till sexualitet i undervisning och bland skolpersonal generellt. Skolan bör reflektera kring sexualitet och könsidentitet, avstå från att reproducera stereotyper i sexualundervisningen, motverka hbtq-fobi och sexism, och öka kunskapen om hbtq-frågor bland skolvårdspersonal.

Lärargrupper i förskola och skola ska garanteras regelbunden tid och utrymme för reflektion, handledning och möjlighet till fördjupning i pedagogik och andra områden, för att säkerställa kvalitet och utveckling av undervisningen. Det bör genomföras särskilda kommunala satsningar på utbildning i perspektiv som könsmakt, funktionalitet, hbtq och antirasism, samt normkritisk pedagogik för personal och föräldrar.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska utifrån detta verka för att:

1. All förskole- och skolundervisning i så väl kommunala skolor som friskolor blir vetenskapligt grundad, konfessionslös och sekulär.
2. Alla skolor erbjuder utbildning om hur normer och föreställningar om manlighet bidrar till att begränsa kvinnor och flickors utrymme i det offentliga rummet.

3. Varje skola ska ha en person anställd som ska arbeta med diskrimineringsfrågor.
4. Utbildning och verksamhet i förskola, skola och fritidshem ska utgå från perspektiv som könsmakt och genus, funktionalitet, hbtq och antirasism, och genomsyras av normkritisk pedagogik.
5. Skolans litteratur innehåller perspektiv som genus, funktionalitet, hbtq och antirasism, såväl som ett globalt perspektiv.
6. Personal inom förskola, skola och fritidshem ska ha kunskap om hur elevers resultat idag påverkas av deras klasstillhörighet och få verktyg att motverka detta.
7. Stadens förskolor och fritidshem ska erbjuda litteratur som följer läroplanens riktlinjer för jämlikhet.
8. Kommunen särredovisar utvecklingsarbetet i frågor som rör genus, funktionalitet, hbtq och antirasism.
9. Barn i förskola ska få möjlighet att lära sig om samlevnad och relationer och få kunskap om den egna kroppen och gränssättning.
10. En sex- och samlevnadsundervisning är obligatorisk för alla elever i skolan.

F.3 Kunskap för miljön

En viktig uppgift för förskola och skola är att förmedla kunskap om miljö- och klimatförändringar och hur vi kan påverka utvecklingen i en mer positiv riktning. Inte minst ger de vardagliga rutinerna som val av skolmat och sopsortering stora möjligheter att utveckla elevernas kunskap om hur alla i samhället kan bidra till en mer hållbar miljö. Därför ska förskolan och skolan gå före i miljöarbetet, genom så enkla åtgärder som att välja ekologisk och rättvisemärkt mat och servera mindre kött.

För att personalen ska kunna arbeta med frågorna bör det genomföras särskilda kommunala satsningar på utbildning i miljö- och klimatkunskap för all föreskole- och skolpersonal. Även administrationen och relevanta nämnder bör få sådan utbildning.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

11. Utbildningen i stadens förskolor innehåller miljö- och klimatkunskap och att verksamheten bedrivs med hänsyn till miljön.
12. Genomföra särskilda kommunala satsningar på utbildning i miljö- och klimatkunskap för personal, tjänstemän och beslutsfattare.
13. Alla förskolor och skolor ska servera ekologisk och rättvisemärkt mat.
14. Alla förskolor och skolor ska ha minst två köttfria dagar i veckan och erbjuda ett veganskt alternativ.

F. 4 Pedagogisk utveckling

Feministiskt Initiativ anser att kommunen ska ha en mer öppen attityd till väl beprövade pedagogiska alternativ med dokumenterat goda resultat, för att utveckla den pedagogiska verksamheten i alla skolor. Exempel på pedagogiska alternativ med lång erfarenhet är Waldorfpedagogik, Montessori, Reggio Emilia och Freinet.

Normkritisk pedagogik är en pedagogisk metod som sedan mitten av 2000-talet har utvecklat det förebyggande arbetet med kränkningar i skolan. Den normkritiska pedagogiken lyckas synliggöra flera normer och maktstrukturer som ligger till grund för kränkande behandling. Normkritik handlar om att istället för att prata om tolerans gentemot utsatta grupper förstå varför människor diskrimineras och få verktyg att bryta de strukturer som skapar obalans i hur makt fördelas i samhället. Genom att se mekanismerna bakom diskriminering kan vi även se hur olika maktstrukturer samverkar och förstärker varandra. Genom att veta varför diskriminering sker istället för att bara konstatera att den finns, har normkritisk pedagogik förutsättningar att hjälpa oss att förändra samhället i grunden.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

15. Alla former av godkänd pedagogisk förskole- och skolverksamhet, barnomsorg och fritids ges likvärdiga förutsättningar, både ekonomiskt och i andra avseenden.
16. Det inom kommunen ska finnas möjlighet att bedriva kommunal skolverksamhet med alternativ pedagogik, förutsatt att denna är förankrad i forskning.
17. Kommunen ger ökade resurser till att höja kunskapsnivån hos pedagogerna om Sveriges minoritetsbefolkningar, samt att säkerställa att ämnet tas upp i grundskolornas undervisning.
18. Kommunens förskolor och skolor ska arbeta med normkritisk pedagogik.

F.5 En förskola och skola för alla

En stor och viktig del av arbetet för en inkluderande förskola och skola är att säkerställa att alla får samma möjligheter, oavsett förutsättningar. Det ska inte vara möjligt att neka en elev plats eller stöd på grund av

funktionsnedsättningar, vilket innebär att kommunen behöver uppmärksamma de eleverna och satsa mer resurser på dem. För att uppnå jämlikhet i förskola, skola och barnomsorg krävs riktade insatser för de grupper som behöver dem.

De elever som har funktionsnedsättningar ska inte bli begränsade i sina val och möjligheter inom sin utbildning, och där ingår möjligheter till prao och studievägledning. Därför måste studie- och yrkesvägledare ha kunskap om vad det innebär att leva med funktionsnedsättningar, så att de kan stödja ungdomar i deras yrkesval utifrån intresse och kompetens.

En mycket viktig del av en jämlik och inkluderande förskola och skola är arbetet mot mobbning och trakasserier både i skolan och på elevernas fritid, och det krävs att alla förskolor, skolor och fritidshem har ett aktivt arbete för att motverka mobbning.

Förskola och skola är en stor del av barns vardag och kan därför uppmärksamma och stödja barn som mår dåligt på olika sätt, är utsatta för diskriminering, mobbning och kränkningar eller har problem i hemmet.

Därför krävs det att pedagoger och personal har tid att lära känna barnen utanför undervisningssituationen samt att det finns utbildad personal som kan ge professionellt stöd där pedagogers kunskaper tar slut.

För den som talar ett annat språk än svenska som modersmål är det viktigt att få undervisning både i och på det språket, liksom i svenska. För den som är nyanländ är det en förutsättning för att kunna tillgodogöra sig kunskaper på ett bra och effektivt sätt. Sådan undervisning ska finnas från förskolan och genom hela skoltiden, och ska så långt det är möjligt ske på ordinarie skoltid.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska utifrån detta verka för att:

19. Jobba för en inkluderande förskola, skola och barnomsorg, med ökade resurser för barn med behov.

20. Ökade krav och arbetsuppgifter på förskola och skola alltid ska gå hand i hand med ökade resurser.

21. Ingen förskola eller skola ska få neka personer med funktionsnedsättning plats eller stöd.

22. Samtliga förskolor och skolor ska vara tillgängliga för alla, oavsett funktionalitet.

23. Elever med funktionsnedsättning ges prao, feriearbeten eller annan arbetslivserfarenhet på lika villkor.

24. Stödja förskolor och skolor i deras arbete mot mobbning och utvecklandet av antimobbningsprogram.

25. Alla skolor och alla elever ska ha tillgång till heltidsanställd kurator, skolsköterska, psykolog, studievägledare samt social- och specialpedagog, med kompetens i genus, funktionalitet, hbtq och antirasism.
26. Införa särskilda kommunala satsningar på utbildning för personal och lärare i att identifiera barn och unga som utsätts för våld, mobbning, trakasserier och övergrepp, eller har ett självskadebeteende.
27. Barn med annat modersmål än svenska ska få undervisning i och på det språket och särskild undervisning i svenska, från förskola och genom hela skolgången.
28. Det på alla skolor ska finnas bibliotek som har öppet varje dag.

F.6 Pedagogisk valfrihet utan vinstintresse

Skolan har en nyckelroll i en samhällsutveckling som har jämställdhet, jämlikhet och frihet från alla former av diskriminering som mål. Skolan hör till välfärdsstatens kärnområde. Bland annat har Skolverket visat att kommunaliseringen, det fria skolvalet och friskolesystemet ökat segregeringen mellan elever och att resurserna ofta inte riktas dit behoven finns.

Idag handlar möjligheten att välja skola i allför hög grad om att välja mellan kommunal skola och olika vinstdrivande företag. Vi anser att valfriheten att välja skola ska innebära en möjlighet för föräldrar och barn att välja en alternativ pedagogik, inte ett tillfälle för friskolor att uthämta stora vinster. Feministiskt Initiativ vill att kommunen tar sitt ansvar för att hejda denna utveckling genom att inte tillåta skolor som drivs av vinstintresse. Allt eventuellt överskott av skolverksamheten ska återinvesteras i skolorna för förbättringar i form av till exempel högre lärartäthet och fortbildning.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska således verka för att:

29. Införa ett förbud mot vinstutdelning inom förskola, skola och barnomsorg.
30. En möjlighet till ett kommunalt veto vid etablering av nya friskolor, för att säkerställa kvaliteten och minska möjligheten till vinstuttag.

F.7 Förskola

En bra förskola utgår från barns behov. Den måste ha både många närvarande vuxna och pedagogiska resurser. Små barngrupper med många pedagoger är nödvändiga för en bra miljö liksom för omvårdnad och lärande. Pedagogerna måste få tid för reflektion och handledning och möjlighet till fördjupning i pedagogik och andra områden. Administrativa uppgifter ska inte heller behöva inkräkta på den pedagogiska verksamheten med resursbrist som motivation.

Förskolan är en pedagogisk verksamhet, som arbetar med barns sociala liv och lärande. Därför ska förskoletiden inte begränsas av hur mycket föräldrarna arbetar, vilka deras arbetstider är, huruvida de är sjukskrivna, arbetslösa eller föräldralediga med ett annat barn. Den ska inte heller vara beroende av föräldrarnas ekonomi. Barnets behov ska styra.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

31. Alla delar i förskolans verksamhet ska utgå från barns behov.

32. Skapa mindre barngrupper i förskolan.

33. En personaltäthet på högst 4,5 barn per heltidsanställd pedagog sätts som standard.

34. Förskollärare ska garanteras tid för verksamhetsutveckling och fortbildning.

35. Ett krav på att det finns minst en utbildad förskollärare per förskoleavdelning införs.

36. Alla barn ska ha rätt till förskola oavsett föräldrarnas sysselsättningsgrad eller arbetstid.

37. Förskolan ska vara avgiftsfri.

38. Uppsala har tillgång till "nattis" - nattöppen barnomsorg i alla stadsdelar.

F.8 Grundskola, fritidshem och förskoleklass

Barn tillbringar långa dagar i skolan och fritidsverksamheten. Där ska de tillägna sig de kunskaper som skolan lär ut, samtidigt som de ska hantera alla de situationer som uppstår i en klass där samma personer är tillsammans dagarna igenom. Skola och fritidsverksamhet måste därför erbjuda bra arbetsförhållanden för både elever och personal, och det inkluderar en arbetsdag som inte överstiger sex timmar.

För att skolan och fritidsverksamheten ska vara en bra miljö måste klassernas och gruppernas storlek minskas och antalet vuxna öka. En högre lärartäthet ger eleverna större möjlighet att bli sedda och få hjälp. Därför vill Feministiskt Initiativ sätta en gruppstorlek i skolan om högst 20 barn som riktmärke.

En god miljö är också en lärande miljö. Feministiskt initiativ anser att grundskolan ska kunna ge alla barn möjlighet att arbeta med lärandet i den takt som fungerar för just dem, oavsett om det är i lugn takt eller snabbare med mer fördjupning. En sådan skola ska också vara läxfri, eftersom alla kunskaper kan förmedlas under skoldagen. Feministiskt Initiativ verkar på nationell nivå för att den alternativa skolformen särskola ska avskaffas. Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

39. Barnperspektivet i det kontinuerliga arbetsmiljöarbetet stärks i skolorna.
40. Det ska finnas vuxna rastvakter på varje rast.
41. Särskilda kommunala satsningar som främjar elevinflytande i skolan genomförs.
42. En max sex timmars skoldag blir regel.
43. En gruppstorlek på högst 20 barn i grundskolan ses som riktmärke.
44. En genomsnittlig personaltäthet på fritidshem med högst 4,5 barn per heltidsanställd som regel.
45. Ett ökat stöd till de elever som behöver en lugnare undervisningstakt, liksom åt de elever som behöver en snabbare undervisningstakt och fördjupning tillgodoses.
46. Införa en läxfri grundskola.
47. Fritidshem ska vara avgiftsfria.
48. Barnomsorgsgarantin ska gälla till och med 12 års ålder.
49. Ett förbud mot försäljning av godis och läskedryck i skolan införs.
50. Alla elever i skolan får avgiftsfri kollektivtrafik oavsett avstånd till skolan.

F. 9 Gymnasium

Ett mål för den feministiska politiken är att bryta segregeringen på arbetsmarknaden. Elevernas val efter den obligatoriska grundskolan är idag i hög grad könsbundna, men elever påverkas även av faktorer knutna till klass, etnicitet och religiös tillhörighet. Det är därför viktigt att studievägledande personal utbildas i frågor kring antidiskriminering och medverkar till att bryta segregerade utbildnings- och yrkesval.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

51. Utbildningen i gymnasieskolan tillämpar normkritisk pedagogik.
52. Elevperspektivet i arbetsmiljöarbetet stärks. Elever ska ges rätt att anmäla arbetsmiljöproblem i gymnasieskolan till arbetsmiljöverket.

53. Alla elevers rätt till professionell yrkesvägledning genomsyrad av perspektiv som genus, funktionalitet, hbtq och antirasism, såväl som normkritik.

54. Myndiga ungdomar som inte har möjlighet att försörjas av sina föräldrar har möjlighet att gå klart gymnasiet med försörjning.

F.10 Vuxenutbildning

Dörren till utbildning, vidareutbildning och omskolning ska stå öppen under en människas hela liv. Feministiskt Initiativ vill värna om ett system där kommunal vuxenutbildning, folkhögskolor, studieförbund, yrkesutbildningar, utbildning genom ESF-anslag och andra vägar utgör en möjlighet att göra nya yrkes- och livsval även efter 18 års ålder.

Vuxenutbildning har dessutom en speciell funktion i strävan att bryta den könssegregerade arbetsmarknaden. Det offentliga måste ta initiativ till ett bildningsarbete som synliggör könsmaktsordningens uttryck och hur den samverkar med andra maktordningar, som strukturell rasism och heteronormativitet.

En grupp som har ett särskilt behov av utbildning är nyanlända som behöver och vill lära sig svenska. Där är det viktigt att kvinnor med små barn får samma möjligheter som män att komma igång med svenska för invandrare (SFI) och hjälp att tillgodogöra sig och fullfölja utbildningen.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

55. Kommunala samarbeten med företagsutbildningar ska innehålla normkritisk pedagogik och perspektiv som belyser könsmakt, genus, antirasism, hbtq och funktionalitet, samt att utbildningen aktivt motverkar en könssegregerad arbetsmarknad.

56. All upphandling av vuxenutbildning har krav på jämlikhetsplan för anställda och normkritisk pedagogisk kompetens.

57. Stärka möjligheterna för nyanlända kvinnor med små barn att delta i SFI-undervisningen.

58. SFI-undervisningen ska utgå från ett feministiskt och antirasistiskt perspektiv.

59. SFI-undervisningen ska utgå från individens egna förutsättningar och behov.

G. Miljö och hållbarhet

Feministiskt Initiativ ser samhället som en del i ett kretslopp. Vi står inte utanför naturen och kan inte tänka på miljöanpassning som ett val. Att inte arbeta med miljöfrågor och bidra till ett välmående kretslopp innebär att vi tär på resurser och på våra egna och framtida generationers förutsättningar för liv och välbefinnande. Vi måste börja se vår plats som aktör i ett större ekosystem som utgör den gemensamma grunden för alla våra livsuppehållande funktioner. I det sammanhanget är det också viktigt att ha ett normkritiskt perspektiv på vad som är ett miljöproblem och vilka funktioner och naturmiljöer som är värdefulla. Sådana frågor ska inte avgöras av vem som har starkast röst eller mest köpkraft. Analys, utredning och åtgärder kring miljöproblem måste alla genomföras med ett kritiskt öga på vem som påverkas och på vilket sätt.

Eftersom samhället är en del i ett enda stort kretslopp som innefattar alla naturliga processer är miljöfrågor inte lokala. Alla våra aktiviteter har effekter såväl lokalt som regionalt och globalt: de direkta effekterna är de utsläpp som sker inom stadens gränser medan de indirekta är de utsläpp som sker i andra delar av världen till följd av vår konsumtion. Feministiskt Initiativs ambition är att miljöpolitiken måste se denna helhet och arbeta aktivt på alla nivåer. För den lokala miljön är den lägsta kravnivån att den är säker, hälsosam och hållbar. Det gäller exempelvis vatten- och luftkvalitet. Det är också mycket viktigt att respektera det lokala växt- och djurlivet och arbeta för livskraftighet och biologisk mångfald i våra lokala naturmiljöer.

Uppsala kommun och landstinget ska medverka till att en bra livsmiljö skapas så att en hållbar och jämställd utveckling främjas för befolkningens hälsa och välbefinnande. Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

1. Kontinuerligt förbättra och effektivisera det interna miljöarbetet i syfte att minska resursförbrukning och förebygga miljöbelastning i den egna verksamheten.
2. Ställa tydliga miljökrav på samarbetspartners.

G.1 Den lokala miljön

Feministiskt Initiativ ser naturvärdenas betydelse som bärande för allt levande, och inte minst vattnets kvalitet är central för kommunens invånare.

Vattenmiljöer och vattenkvalitet hänger ihop. Därför vill Feministiskt Initiativ se ett utökat arbete för att säkra vattenkvaliteten och förbättra vattenmiljöer i och kring Uppsala. Den lokala miljön och naturen har också rekreativ värden. För att alla ska få ta del av dem måste tillgängligheten till naturområden öka. Det ska vara möjligt att nå vatten, skog och andra naturmiljöer med kollektivtrafik, och för människor med funktionsnedsättningar. Feministiskt Initiativ vill se ökade gröna inslag i Uppsala stad såväl genom utökad odling, växter och naturmiljöer på gator och torg, på gårdar, på hustak och i parker som genom stärkt biologisk mångfald och livskraftiga ekosystem i och kring Uppsala. Det är viktigt med ett fullgott skydd av naturreservaten innanför stadens gränser och att växt- och djurliv ges hållbara förutsättningar för livskraftig fortlevnad. Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

3. Öka tillgängligheten till naturen inom Uppsala kommun.
4. Upprätthålla och förstärka biologisk mångfald och naturmiljöer i och kring Uppsala stad.
5. Turism i kommunen ska bygga på ekologiska hänsynstaganden.

G.2 Avfallshantering

En viktig del av miljöarbetet handlar om att ta hand om de resurser vi kan återvinna. Det måste göras effektivare och kommunen har här ett stort ansvar. Feministiskt Initiativs vision för samhället är att det ska ingå i ett kretslopp där allt avfall är en resurs. Till exempel är återvinning av matavfall viktigt eftersom det kan behandlas biologiskt för att producera biobränsle och biogödsel. Feministiskt Initiativ Uppsala vill att allt avfall ska ses som en resurs. Målet är att inga produkter som bara går till deponi (plats för dumpning av avfall) ska konsumeras i kommunen.

Avfall som exporteras är ett stort problem, särskilt om det är farligt avfall. Kommunen måste ha kontroll över avfall som skickas utomlands och inget avfall ska få exporteras om en fungerande behandling inte kan garanteras. Särskilt viktigt är att inget avfall ska exporteras för att deponeras.

För Uppsala kommuns invånare är det nödvändigt att avfallshanteringen är lättillgänglig. Det ska vara enkelt att källsortera och lämna sitt avfall,

oavsett funktionalitet eller tillgång till bil eller annan transport. Det innebär att källsortering behövs i direkt anslutning till bostaden och att miljöstationer för farligt avfall och avfall som lampor, batterier och kemikalier samt återvinningsstationer måste finnas i närmiljön. Det är också viktigt att det finns tillgänglig information om avfallshanteringen på alla språk som talas i kommunen, om hur avfallshanteringen ska gå till och var avfallet kan lämnas.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

6. Allt avfall inom kommunen och landstinget ska källsorteras.
7. Inget avfall som inte är säkert att återvinna ska exporteras.
8. Inget farligt avfall ska exporteras till utsatta länder och områden.
9. Alla nybyggda bostäder ska ha tillgång till källsortering, inklusive sortering av matavfall, i nära anslutning till bostäderna.
10. Inlämningsstationer för farligt avfall ska finnas i tillgängliga utrymmen i närmiljön.
11. Information om avfallshanteringen ska vara tillgänglig och finnas på alla språk som talas i kommunen.

G.3 Den globala miljön

De lokala utsläppen påverkar inte bara innevanorna i Uppsala kommun. Feministiskt Initiativ stöder den av EU påbörjade processen att all varuproduktion ska märkas utifrån resultat av en livscykelanalys. Det är viktigt att arbeta för att både minska onödig konsumtion och de negativa miljöeffekter som konsumtionen ger upphov till. Det gäller inte minst köttätandet, som är en stark norm i dagens samhälle. Att minska miljöeffekterna innebär allt från att öka återvinning och återanvändning till att välja mer miljövänliga och rättvisa alternativ för de konsumtionsvaror vi faktiskt behöver. Det är viktigt att ta ansvar för att hela kedjan av leveranser fram till vår dörr utgörs av rättvisa och miljöeffektiva steg. Ett

steg i den riktningen är att Uppsala diplomas som Fairtrade City, som är en certifiering för rättvis handel och etisk upphandling och konsumtion.

Globala ekosystem och miljöeffekter är komplexa. Därför är det också viktigt att höja kunskaperna om miljöfrågor hos invånarna. Inte minst förskolor och skolor bör fungera som konkreta goda exempel för barn och unga. I Uppsala kommuns förskolor och skolor ska den dagliga verksamheten bedrivas med hänsyn till miljön, och maten som serveras ska vara ekologisk och rättvisemärkt.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

12. Kommunens verksamheter endast ska köpa in el från förnyelsebara energikällor.

13. Minska andelen kött i maten som serveras inom kommunens egna och de upphandlade verksamheter. Det ska också vara ett krav på verksamheter som upphandlas av kommunen.

14. Det varje år görs en kartläggning över stadens konsumtion av animaliska produkter och livsmedel utifrån miljöpåverkan.

15. Aktiva åtgärder genomförs för att Uppsala ska nå upp till de krav som ställs för att diplomas som Fairtrade City.

G.4 Klimat

Uppsala kommun har ett stort ansvar för klimatförändringarna. Som alla rika regioner i världen har vi en klimatskuld genom alla de utsläpp som vi redan har bidragit till till den globala uppvärmningen. Utöver de utsläpp som sker inom kommunens gränser är vi också ansvariga för mångdubbelt större mängder globalt, som vi orsakar genom vår konsumtion. Feministiskt Initiativ Uppsala ser det som att fuska med klimatarbetet och skjuta över ansvaret på andra att genom att inte räkna med alla de utsläpp som vi i kommunen orsakar. Att ta ansvar för klimatet innebär att ta ansvar också för de utsläpp av växthusgaser som sker utanför våra gränser.

Klimatåtgärder brukar indelas i tre områden: minska utsläppen, motverka uppvärmningen och anpassa området inför klimatförändringarna. På lokal

nivå är det svårt att motverka uppvärmningen annat än genom minskade utsläpp. Lokal politik för minskade utsläpp innefattar en kombination av åtgärder som energieffektivisering, nya drivmedel som biodrivmedel, en omfattande och avgiftsfri kollektivtrafik och mindre utsläpp av växthusgaser i den offentliga konsumtionen. Omställningen till ett klimatneutralt Uppsala måste vara genomförd betydligt tidigare än till 2050, så som kommunfullmäktiges mål är nu. Kommunen bör också gå före genom att snabbt ställa om sina egna och upphandlade verksamheter.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

16. Vidta konkreta åtgärder för att fokusera på att minska klimatpåverkan från kommunen och landstingets verksamheter inom bland annat fastigheter och transporter för att minska andelen avfall och miljöpåverkan från läkemedelsanvändningen och kemikaliehanteringen samt öka andelen ekologisk och etisk mat.

17. En fullständigt konsumtionsbaserad utsläppsredovisning genomförs, i vilken kommunens samlade påverkan räknas in och inte enbart det direkta fysiska utsläppet som äger rum innanför kommungränsen.

18. En klimatupprustning av de allmännyttiga bostadsföretagens bestånd sker.

19. Ställa höga krav på energieffektivitet inom alla kommunens verksamheter, inklusive vid nybyggnationer.

20. Fortsätta satsningar på biobränslen och biodrivmedel sker.

21. Klimatanpassning, särskilt mot höjda vattennivåer, ska ingå som målsättning i stadsplaneringen.

G.5 Energi

Uppsala kommun och landsting har ett stort ansvar för att minska energiförbrukning eftersom det i verksamheterna nyttjas mycket energi i form av el, värme och kyla. Energin används i bland annat i landstingets

verksamhet främst för vårdproduktion och lokaler i sjukhus, vårdcentraler och kontorslokaler samt för transporter. I Uppsala kommuns verksamheter är bland annat driften av skolor energislukande. Feministiskt Initiativ Uppsala anser att en effektiviserad energianvändning bidrar till att minska den totala mängd energi som köps. Feministiskt Initiativ Uppsala ser att en sådan effektivisering frigör resurser som kan överföras till verksamheter inom välfärden där de kommer medborgarna till godo.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

22. Minska andelen fossila bränslen och istället utnyttja förnyelsebara källor genom

exempelvis återvinning och satsningar på vind, vatten och solkraft.

23. I konkret handling effektivisera energianvändningen och genom detta minska den totala mängd energi genom tydligt uppställda mål.

24. Sätta upp konkreta mål för att minska klimatavtrycket, i form av utsläpp av växthusgaser, som beror på användning av energi för värme, kyla och driftsel uttryckt som kg koldioxid/kvm.

H. Bostäder

Uppsala befinner sig i en tillväxtfas och invånarantalet beräknas öka med 2400 personer varje år de närmsta åren. Uppsala påbörjade bygget av 900 bostäder under 2013 vilket toppar listan på flest pågående bostadsbyggen i Sverige. Av dessa var 31 procent hyresrätter. Detta kan tyckas mycket positivt men kan ändå inte tillgodose bostadsbehovet: Uppsalahem har ca 90 000 personer i sin bostadskö.

Bostadsbristen och den segregering bostadsmarknaden är en brist i både välfärd och jämställdhet. När det är svårt att få tag på en bostad blir ungdomar tvungna att bo kvar hemma, stora familjer får trängas i små lägenheter och kvinnor och barn som utsätts för våld i hemmet saknar möjligheten att snabbt flytta från den våldsamma parten.

Kommunen har ett ansvar för att samtliga invånare har tillgång till bostäder, en skyldighet som står inskriven i grundlagen. Därför måste det byggas tillräckligt många bostäder för att möta befolkningstillväxten, och det måste också finnas ekonomiskt tillgängliga bostäder för alla.

Feministiskt Initiativ ska utifrån detta verka för att:

1. Utforma en inkluderande bostadsmarknad där normen om kärnfamilj, fast jobb, bostadsrätt och hög lön inte längre styr.
2. Kommunen utformar en bostadsförsörjningsplan som ger alla invånare tillgång till en bostad.
3. Att andelen hyresrätter i stadsdelar och bostadsområden ska vara minst 60 procent.

H.1 Rätten till bostad

I en jämlik kommun är tillgången till bra och billiga bostäder grundläggande. Dagens bostadsbyggande utgår från normen "kärnfamilj" med tillhörande hög inkomst och idealet att alla ska äga sin bostad. Om kommunens invånare ska kunna få tillgång till bostäder med rimliga boendekostnader måste kommunen medverka till att hålla kostnaderna för bostadsbyggandet nere. Detta kan exempelvis ske genom att upplåta mark med tomträtter istället för direkt försäljning av marken. Kommunen måste också arbeta för att diskrimineringen bland hyresvärdar - såväl privata som kommunala, upphör. I en jämlik stad måste politiken ta ansvar för att allas rätt till bostad uppfylls.

Feministiskt initiativ Uppsala ska verka för att:

4. Uppsala stad prioriterar hyresrätter. Detta bland annat genom markanvisningar som styr hur stora andelar de olika upplåtelseformerna ska ha. Detta oavsett om det gäller nya bostadsområden eller förtätning.
5. Kommunen tar ansvar för att bygga mer bostäder och samtidigt prioritera hyresrätter.
6. Hyrorna - även i nyproduktion, är rimliga och bostäderna tillgängliga för alla invånare.
7. Kommunen använder till exempel markanvisningar för att specificera krav på entreprenörer vid nybyggnad.
8. En återgång till principen om att mark avdelas för bostadsbyggande i form av tomträtter till hyreshus.

H.2 Allmännyttans roll

För att kommunen ska kunna växa måste det finnas en stark allmännytta. Under en lång period har allmännyttan beskurits genom försäljning till privata bostadsbolag samt till privata boenden i form av omvandlingar till bostadsrätter. Denna utförsäljning av allmännyttan måste stoppass. Allmännyttan måste skyddas, utökas och ges i uppdrag att bygga mer, och billigare. Den är en del av den grundläggande välfärden och ska inte utnyttjas som ett verktyg att skapa vinster.

Feministiskt Initiativ vill även förhindra ett system med marknadshyror. Detta system är ett verktyg för segregering, eftersom de innebär att låginkomsttagare hänvisas till vissa områden och höginkomsttagare till andra. När hyrorna höjs i så kallade attraktiva stadsdelar tvingas hyresgäster med lägre inkomst att flytta, och ersätts av andra med högre inkomster så att enklaver av höginkomsttagare uppstår.

När inkomsten styr försämras valfriheten drastiskt. Många ser sig tvungna att flytta från sina hem eller förhindras att flytta till områden de vill bo i. I en jämställd stad ska alla ha möjligheten att välja själva var de vill bo och i vilken upplåtelseform.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska utifrån detta verka för att:

9. Allmännyttan ska öka sitt bostadsbestånd i hela kommunen.
10. Vinstkraven stryks ur stadens ägardirektiv till Uppsala hem.
11. Marknadshyror inte ska införas.

H.3 Boendeformer

I en modern och växande kommun behövs många slags bostäder. Invånare med olika behov och önskemål, och i olika stadier i livet ska få plats. Det ska finnas stora och små lägenheter, kollektivhus och servicehus, studentboenden och hotellägenheter. Alternativa kontraktsformer, som kompissboenden där flera personer kan stå på kontraktet, är också viktiga

delar för en varierad bostadsmarknad. Det ökar möjligheterna att dela på ett boende, men gör också plats för andra familjekonstellationer än kärnfamiljen. För att alla vuxna ska ha rätt till en egen bostad till rimlig kostnad vill Feministiskt Initiativ Uppsala se att det utvecklas nya boende- och hyresrättsformer och moderna kooperativa bosparkassar. Det är särskilt viktigt att se till att det finns lämpliga boendeformer och bostäder för utsatta grupper, som psykiskt sjuka och nyanlända flyktingar, över hela kommunen.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

12. Kommunen genom markanvisningar för nybyggnation ska främja olika slags boendeformer.

13. Allmännyttan ska erbjuda kontraktsformer där flera personer kan stå på kontrakten till alla sina hyresgäster.

H.4 Förturer

Ett stort problem i dagens välfärd är bristen på förturslägenheter, som gör att redan tidigare utsatta personer hamnar i hemlöshet. Bland dem finns de kvinnor, barn och ungdomar som lämnat våldsamma eller förtryckande hemförhållanden. Förutom att de enskilda personerna drabbas skapas också en ohållbar propp i välfärdens viktigaste stödsystem. Utsatta personer blir i allt högre grad kvar på de skyddade boenden där de placerats av socialtjänsten när inga nya lägenheter finns att tillgå. Detta innebär att de skyddade boendena är upptagna i längre perioder vilket leder till att andra utsatta personer inte kan få samma hjälp och köerna till socialtjänstens men även jourernas och andra stödverksamheters boenden växer.

I förlängningen innebär det att dessa institutioner och verksamheter inte kan ta emot nya hjälpsökande. Feministiskt Initiativ vill göra det lättare för utsatta personer att få den trygghet som ett permanent boende är. Idag kan socialtjänsten bara begära jourlägenheter från bostadsförmedlingen, vilket är en alldeles för kortsiktig lösning. Kommunen måste ställa krav på både bostadsförmedlingen och allmännyttan för att få en jämn och säker tillgång till förturslägenheter. De allmännyttiga bostadsbolagen ska reservera en viss andel av sina lägenheter för förtursärenden, och när en förtursförmedling görs ska det vara med avsikten att

den nya hyresgästen ska bo kvar i lägenheten permanent. Om socialtjänsten kräver ska de allmännyttiga bostadsbolagen acceptera förtursförmedlade hyresgäster även om de inte når upp till standardkraven.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

14. Allmännyttans ägardirektiv anger att det ska avsättas förturslägenheter.

15. Kommunen gör en handlingsplan för hur långsiktiga boendet ska lösas för utsatta personer.

I. Den ekonomiska politikens roll ur ett feministiskt perspektiv

Feministiskt Initiativ Uppsala vill lyfta den ursprungliga betydelsen av ekonomi som är hushållning av resurser. Offentliga budgetar är verktyg för att fördela samhällets ekonomiska resurser och utfallet påverkas av vilken politik som styr denna fördelning. Feministiskt Initiativ Uppsala anser att resurserna ska fördelas på ett jämlikt och jämställt sätt med ett genusperspektiv som genomsyrar varje enskilt verksamhetsområdes budget. "Gender budgetting" är ett begrepp som ingår i internationella, europeiska och nationella åtaganden och som nu måste genomföras lokalt och regionalt.

För att skapa ett hållbart välfärdssamhälle för alla krävs ett helhetsperspektiv som bygger på att traditionella normer om ekonomi ifrågasätts, Feministiskt Initiativ Uppsala ser exempelvis att en stor omvårdande sektor är bärande för hälsa och välbefinnande. I detta ingår en väl fungerande barnomsorg, hälsovård och en god miljö.

Feministiskt Initiativ Uppsala anser att jämställdhet är ett mål i sig och att den ekonomiska politiken är ett sätt att nå detta mål. Genom en jämställd ekonomisk politik finns det stora samhälleliga ekonomiska vinningar att göra.

För att kommunens och landstingets resurser ska fördelas jämställt behövs metoder och analyser av vilka det ska framgå vilka konsekvenser resursfördelning och ekonomiska beslut har för olika grupper i samhället, exempelvis mellan kvinnor och män samt för barn. För att detta ska bli

verklighet behövs kunskaper hos beslutfattare och tjänstemän om maktstrukturer samt tillgång till könsuppdelat statistik.

Feministiskt Initiativ Uppsala ska verka för att:

1. Budgetarna i kommunen och landstinget ska innehålla en jämställdhetsanalys (s.k. gender budgeting) inom alla verksamhetsområden samt metoder för att följa upp resursfördelningen.
2. Resurser tillsätts för utbildningsinsatser och till det konkreta arbete som krävs för att en långsiktig förändring ska ske.
3. Konkreta åtgärdsprogram genomförs så att mer resurser kan överföras och komma medborgarna till del i formen av ökad välfärd. Detta genom bland annat förändrad energianvändning och minskad byråkrati.